Importante restituiri

(Costin Popa – 11 noiembrie 2007)

Casa de discuri Electrecord a făcut de curând o neaşteptată surpriză melomanilor, prin publicarea unor documente sonore de extremă importanță pentru arta noastră interpretativă, pentru cultura națională. Un album (EDC 795) cu trei CD-uri cuprinzând înregistrări istorice efectuate acum mai bine de jumătate de veac: **Missa în do minor pentru solişti, cor, orchestră şi orgă, KV 427 (417a)** de Mozart şi **Missa Solemnis pentru solişti, cor, orchestră şi orgă, op. 123** de Beethoven, ambele purtând semnătura unuia din cei mai iluştri maeştri ai baghetei pe care i-a zămislit pământul românesc, Constantin Silvestri.

Discul restituie astfel două momente referențiale ale colaborării sale cu ansamblurile – orchestră şi cor – Filarmonicii bucureştene, cu Corul Radiodifuziunii Române şi, nu în ultimul rând, cu Cvartetul vocal al primei formații simfonice naționale, fondat de maestru. Au fost primele audiții la noi în țară ale celor două celebre opusuri, Sala Ateneului Român găzduind concertele în 27 ianuarie 1956, respectiv 7 iunie 1952.

Dr. Stephan Poen, soțul mezzosopranei Elena Cernei – membră a cvartetului vocal, mi-a relatat că microfoanele casei de discuri fuseseră instalate chiar la repetiția generală, captarea fiind făcută în condiții practic live, nefiind nevoie de reluări sau retuşuri. Pregătirea minuțioasă şi înaltul profesionalism al interpreților conduşi de maestrul Silvestri au fost motoarele unei gravuri ce frizează perfecțiunea.

Missa mozartiană... Missa beethoveniană... două lucrări în care filonul Sacrului apare tălmăcit de dirijor în puritate, lumină, devoțiune, ... două imnuri închinate Creatorului în chip înălțător, impresionant. Există la Silvestri acea rigurozitate – severitate, aş spune – a lecturii pătrunse de spiritualitatea germanică, în contextul atmosferei de profundă reculegere care străbate discursul melodic. Mozart punctează pulsant şi cutremurător (**Miserere** din secvența **Qui tollis** a secțiunii Gloria), apăsător şi cu vehemente accente alternate clipelor de linişte (**Jesu Christe** şi **Cum sancto spiritu**), îşi ridică strigătul la ceruri în **Crucifixus**. Sunt momente pe care şeful de orchestră le sesisează şi le dă greutate. După cum, forța contrastelor şi măreția inundă secțiunea **Sanctus, Agnus Dei** capătă puteri răscolitoare iar pagina finală, **Dona nobis pacem**, se înalță mai întâi apoteotic pentru ca imediat liniştea, reflexivitatea în Dumnezeire să cuprindă totul.

Viziunea lui Silvestri, susținută admirabil de complexul orchestral – coral (îi numesc aici pe dirijorii corurilor, Dumitru D. Botez şi Ştefan Mureşanu), nu ar fi putut să atingă culmile măiestriei dacă nu ar fi beneficiat de un cvartet solistic în care au strălucit soprana Emilia Petrescu şi mezzosoprana Elena Cernei, alături de tenorul Aurel Alexandrescu şi bas-baritonul Alexandru Voinescu.

La Emilia Petrescu, puritatea sunetului (**Christe**), pianissimele diafan-angelice ale invocației din **Et incarnatus est**, unduirile vocii (**Dona nobis pacem**) au fost relevante calități. Elena Cernei a impresionat prin preciziunea intonației, prin muzicalitatea desăvârşită, prin limpiditatea execuției

agilităților, în cânt silabic sau vocalizat, prin claritatea instrumentală a glasului (**Laudamus te** din secțiunea **Gloria** este doar un exemplu). Pentru evoluția sa artistică ulterioară, au reprezentat elemente de pornire care apoi au fost valorizate plenar în repertoriul de operă pe care l-a abordat și i-a definit pe de-a-ntregul complexitatea de mare și absolută cântăreață.

Omogenitatea cvartetului vocal, îmbinată cu a orchestrei, a corului (dirijor Dumitru D. Botez), a fost comandamentul suprem care a iradiat și lectura **Missei solemnis**. Silvestri a ostoit deseori tumultul beethovenian în rafinamente (decrescendi până la fir de sunet în **Quoniam**, murmure în **Et incarnatus est** și **Crucifixus**), neabzicând însă de la explozii cutremurătoare de sonorități (**Et resurrexit**). Dinamica atât de caracteristică Titanului de la Bonn a fost astfel înfățișată în toată maiestuozitatea, completând un tablou de covârșitoare dimensiune sacrală. (Era interesant de cunoscut numele excelentei violine solo din secvența **Benedictus** a secțiunii **Sanctus**, ca și al organistului care a însoțit paginile mozartiane și beethoveniene.)

Apariția albumului Mozart – Beethoven – Silvestri este un eveniment. Ediția discografică, luxos prezentată și admirabil recondiționată tehnic, beneficiază de un amplu studiu muzicologic semnat de dr. Stephan Poen și intitulat **Demnitatea conștiinței spirituale prin sacralitatea muzicii**. Tema este solid susținută prin analize de substanță. Li se adaugă inedite exegeze pe care autorul le-a consemnat, ca rezultat al unor convorbiri cu Emilia Petrescu și Elena Cernei, având ca subiect viziunea estetică a lui Constantin Silvestri asupra interpretării partiturilor. Obișnuitele date biografice, de carieră, nu lipsesc și se concentrează asupra puternicelor personalități ale dirijorului, sopranei și mezzosopranei.